

quorum libuerit iudicio committas. Vbi vero quae visa fuerint adieceris vel deleueris, cura vt exemplum ex tua sententia correctum mundius excribatur, deinde Romam ad Vigorniensem mittito vna cum meis ad eum litteris, quibus scribo quae censeo expedire. Sed
 25 caue tuam epistolam πρὸς τὸν μέγιστον obliuiscare, et es bono animo; felix post paulo eris, quando tua felicitas ex hoc pendet quod prope in tua est manu.

Ad tuas litteras quas proxime Morus mihi reddidit, haud magnopere mihi est quod rescribam, nisi quod risum mihi mouit illud
 30 hominum genus ventri natum; et miror te istis rabulis os obstruere potuisse, et eos ita sui compotes esse vt queant tacere. De nostro Tunstale ne totum tibi vendices, ita Deus me amet vt plurimum vereor ne grauissimas eius occupationes meis ineptiis disturbem; quamobrem operam do vt eis temporis quam minimum eripiam:
 35 nam mihi ad nugas aliquot vtcunq̄e infulciendas semper aliquid vacat. Caeterum postquam me tibi Aesculapium fecisti, gallum eximium para, quem mihi confestim sacrifices. Cura tamen vt valeas.

Prid. noñ. X^{bris} ex Westmoñ.

40 Facundissimo et vndecunq̄e doctissimo D. Erasmo Roterodamo theologo.

499. FROM THOMAS MORE.

Deventer MS. 91, f. 188.

LB. App. 250.

(London.)

(c. 4 December 1516.)

[Between Epp. 481 and 502. It probably answers a letter contemporary with Ep. 483, which was delivered to Ammonius by More (Ep. 498. 28); and may therefore be placed, as Mr. Nichols suggests, with Ep. 498, which answers Ep. 483. Brewer is misled by the date 1517 wrongly added to Ep. 502 in LB.]

MORVS ERASMO S. P. D.

De equo tuo conueni Vrsuicum. Is se negat adhuc nactum talem quem dignum censeat qui mittatur ad te, sed, nisi mittat ante, ad proximas nundinas omnino missurum. Remisi nuper ad te Maruffi
 5 syngrapham cum liberalioribus litteris, vt ipse affirmat. Nam ego nequiuu legere, nec Lilius noster, quanquam probe calleat Italice. Pecuniam quam apud me reliquisti Aegidius noster iamdudum habet: nam procurator meus rediit, qui dicit se soluisse.

D. Palgrauus, amicus noster et tibi, vt scis, iam olim deditissimus, Louanium petit incubiturus legibus, sed ita tamen vt bonas litteras

499. 5. reliquisti. LB: sed MS.

499. 6. reliquisti] Cf. Ep. 467. 10 n. 8. Palgrauus] John Palgrave or Palsgrave, M.A., was 'schoolmaster' to Mary, 'Princess of Castile,' in 1513;

and on her marriage to Louis XII accompanied her to France as secretary and chaplain in Oct. 1514. He was Prebendary of St. Paul's 29 Apr. 1514-

Latinas Graecasque solito sibi more adiungat. Hic quoniam audiuit 10
 te ibi commemoraturum, quanquam pro vetere sua tecum consuetudine
 nihil sibi non possit de te polliceri, tamen (vide quantus apud te
 passim videor, quo ego non herele minus triumpho quam alii regum
 familiaritate gloriantur) impense rogavit vt ad illam gratiam qua se
 valere tecum per se putat, meam etiam commendationem diligenter 15
 adiungerem; vti sibi liceat tuo consilio atque auxilio ad bonarum
 litterarum profectum frui. Scio, mi Erasme, non esse te multis
 verbis rogandum vt in studiis adiuues hominem ad litteras pro-
 pensum, tantae spei, tam notae diligentiae, et qui iam nunc scis
 quantum promouerit, amicum praeterea et meum et tuum, hoc est 20
 bis tuum: qui velut munus quoddam hoc tibi iam olim desumpsisti,
 vt aetatem omnem dies noctesque in adiuuandis omnium hominum
 studiis inumeres. Quanquam, si quid hoc ad cumulum possit
 addere, etiam rogo vt quod nulli negas, hoc Palgrauo nostro praestes
 etiam prodigentius; cui eas litteras omnes dedi ad te perferendas, 25
 quae tibi olim ab amicis Basiliensibus missae apud <me> iam diu
 sunt seruatae. Quae res commode accidit. Nam neque certior quis-
 quam offerri potuit qui eas perferret, neque ipse quicquam <optare>
 quo veniret gratior quam tam multas, tam diu desyderatas, pene
 etiam desperatas, hominum tam charorum doctissimas epistolas; 30
 quas tamen iussi ne ante tibi traderet quam stipulatione facta pro-
 miseris sic te accepturum tanquam ille tibi in singulis commen-
 da<re>tur.

Ausculdo quotidie atque arrectis auribus asto de re illa tua Sici-
 liensi, quae Deum precor vt contingat feliciter. D. Tunstallus 35
 litteras nuper ad me dedit plenas affectus amicissimi; cuius iudicium
 tam candidum, tam honorificum de republica nostra, dispeream,
 Erasme dulcissime, nisi me magis exhilarauit quam talentum Atti-

26. me *add. LB.*

32. commendaretur *LB.*

1554 (Le Neve); but in spite of this Mary invited preferment for him from Wolsey in Nov. 1514 and Apr. 1515. In Aug. 1517 he was proposing to return to Louvain (Lond. vii. 4, 5; *LB.* 522, 540) to renew the studies begun at this time, after a short visit to England (*LB.* App. 150). In 1524 Pynson printed for him a French grammar, *Lesclairissement de la langue Francoyse*, the first composed in England (*DNB.* xix. 204); but I cannot find that any copy now exists. By 1525 he had become tutor to Henry Fitzroy, Duke of Richmond (1519-36), Henry VIII's natural son; and he was still in this office in 1529. He received some preferment, but nevertheless

was obliged to support himself by teaching, and in 1532 was proposing to settle at Cambridge for this purpose. In 1540 he was a member of Convocation, when Henry's marriage with Anne of Cleves was annulled. See Brewer.

25. litteras] Cf. Ep. 481. 8 n.

34. arrectis] Cf. *Verg. Aen.* 2. 303. Siciliensi] Cf. Ep. 475. 4 n.

35. Tunstallus] Stapleton, *Tres Thomae*, 1588, *Vita Mori*, pp. 64, 5, prints a letter, undated, in which More thanks Tunstall for his favourable judgment of the *Utopia*. In writing to Warham and another English friend (Stapleton, pp. 205, 8) More pretended that it had been printed by Gilles without his knowledge; cf. Ep. 30. 16 n.

cum. Itaque nescis nunc quantum gestio, quantum creui, quanto
 40 memet altiorem gero: ita mihi assidue versatur ob oculos perpetuum
 destinari mihi principatum ab Vtopianis meis, quin iam nunc mihi
 videor incedere coronatus insigni illo diademate frumentaceo, con-
 spicius paludamento Franciscano, praeferens venerabile sceptrum e
 manipulo frugis, stipatus insigni Amauratorum comitatu atque ita
 45 celebri pompa legatis atque principibus aliarum gentium occurrere,
 miseris plane pre nobis, stulte videlicet superbientibus, quod veniant
 ornati pueriliter et mundo muliebri onusti, vinctique auro illi de-
 spuibili, purpura et gemmis atque aliis bullatis nugis deridiculi.
 Quanquam nolim aut te aut Tunstallum nostrum ex aliorum ingeniis
 50 aestimare me, quorum fortuna mores mutat. Equidem etsi superis
 visum est nostram humilitatem ad hoc fastigii et sublimitatis
 euehere, cui nullum regum posse conferri censeo, veteris tamen illius
 consuetudinis quae mihi olim priuato fuit vobiscum, nunquam me
 sentietis immemorem. Quod si non grauemini tantillum viae facere
 55 vt Vtopiam veniatis ad me, profecto efficiam vt mortales omnes quos
 clementiae nostrae regit imperium, id honoris exhibeant vobis quem
 debent eis quos intelligunt ipsorum principi esse charissimos.

Prosecuturus eram longius hoc dulcissimum somnium, sed Aurora
 consurgens, veh misero, discussit somnium et principatu me excussit,
 60 atque in pistrinum meum me, hoc est in forum, reuocat. Hoc tamen
 me consolor, quod vera regna video non multo prolixiora.

Vale, charissime Erasme.

500. FROM GERARD LISTER.

Deventer MS. 91, f. 145 v°.

Zwolle.

LB. App. 104.

(c. December 1516.)

[For the date see Ep. 495 introd.]

GHERARDVS LISTRIVS DOMINO ERASMO S.

LONGICAMPIANVM mihi a te commendatum, quantum potui, litteris
 Graecis docendis iuui; sed quod heae parum lucrosae esse videbantur,
 aut quod longo tempore indigerent, ad mathematicam, quam sibi
 sperat lucrosiorem fore, animum adiecit; in qua certe mihi non
 5 mediocriter videtur promouisse. Patres nostri omnesque adeo docti,
 qui hic tui nominis sunt studiosissimi, vehementer a te contendunt
 vt commentarios in sancti Pauli epistolas et scribas, vt crebro
 recepisti, et scriptos quamprimum aedas. Domine Erasme, ex animo

500. 8. scriptas MS. : corr. LB.

499. 42. diademate] Cf. *Utopia*, ed.
 Lupton, pp. 233,4.

45. legatis] *ibid.* pp. 177-81.
 500. 7. crebro] Cf. Ep. 495. 43 n.